

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Χ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΚΕΙΝΗ τη χρονιά ή συζιά του γέρω-Νικολού, ήταν γεμάτη γλυκά και γινομένα σůκα. -Τήν «λιμυζότανε» κανένας νά την βλέπη, αλλά ποίος τομπούσε άπάνω της, τό χέρι του ν' απλώση !... 'Ο Νικολός ό Βόσος, παρέμενε εκεί άγρυπνος φρουρός τών σůκων, άπάνω εις την «δραγατσιά», την φριασμένη με πλεγμένες βέργες λυγαριάς και σκεπασμένη με κλάδους πιροδάφνης.

Ταιγοούνης φοβερός !
- Τ' «άγιου του νερό δέν εδινε», καθώς έλεγαν όλοι στό χωριό και τό σůκο του κανένας, ούτε φίλος, ούτε συγγενής, ούτε φτωχός, ούτε άφέν-της, ούτε πιροαμένος, στρατοκόπος, ούτε διαβάτης διψασμένος, ούτε ξένος, ούτε έχθρος, ποτέ του ειδε.

Κανένας δέν τόν χώνευε ! Κανένας μάτι δέν ειχε νά τόν δη. *Ένα φόβο και μιά άποστροφή ένέπνεε εις όλους. *Όλοι στό περασμά του, κάτι μουμούριζαν κακό. Κι' αυτός μακρύνά από τόν κόσμο ζούσε. Σάν γέρω-τάκαλος κακός και μοχθηρός. Και ή ζωή του κακιά και στερεμένη. Ζωή άσκητική από την ταιγοουνιά, άν και ειχε «φίος», άν και ειχε «βλυσίδι», γιά νά ζήση και νά ευεργετήση !...

- Μά τί τά θέλει ! Θαμμένα, σκονισμένα, άραχιασμένα 'χει σαπίζουν !...

Με μισή όζά φασόλια περνούσε τρεις ήμέρες. Τήν μιά έτρωγε τό ζουμί και τις άλλες δύο τά φασόλια. Με μιά σαρδέλλα, άρμηγοήτου βαρελιού

«Σαρδέλλα πού σαλεύει και τόν μουστερή γυρεύει»

όπως την τραγουδούσαν εκεί πέρα οι μακάληδες, περνούσε δύο ήμέρες. Τήν μιά ήμέρα άζυμοπούσε τό ψωμί του άπάνω της, και προσφάγιζε με την μυρωδιά, και την άλλη την έτρωγε ξερή και ξυλιασμένη.

Έξοδσε με τών φαγητών την μυρωδιά.

Σάν έπαιρνε τό καλοκαίρι και ζεσταινότανε ή γη, και γλύκαναν τά σůκα, έπλεξε την «δραγατσιά», άπάνω της συζιά, με βέργες πιροδάφνης και την σκέπαζε με κλάδους πιροδάφνης. Σκαρφάλωνε άπάνω και δέν κατέβαινε διόλου από κει, άν δέν της πέφτανε τά σůκα όλα. Και μήπως τάτρωγε αυτός, νά πής ! *Όσα έφτανε εκεί τριγύρω ! Μά μήπως τά πωλούσε; Ποιός ν' άγοράση σůκο στό χωριό, πού όλοι έχουν τά δικά τους !

- *Έτσι γιά νά μη γλυκαθή κανάς φτωχός !
Οί συνοκάγοι, ξεσαρκώνοντας αυτά, τά τρώγανε άπάνω, και οι σκατζόχορροι, όσα όρμησμένα, μαλακωμένα από μελάτη γλυκά ή σταφιδασμένα, πέφτανε !...

- Τή «στοίγισσε» πού κακό χρόνο νάχη, ό άναποδιασμένος, λέγανε ή γρηές, όταν περνούσαν.

- Καμιά φορά, οι «μάγγες» τού χωριού, πληοίζαν γιά νά τόν πειράξουν, πώς τάχα ήθελεν γιά νά τού κλέψουνε τά σůκα. 'Ο Νικολός ό Βόσος, άρπαξε άμέσως την ματσούκα του :

- Σταθήτε νά σας δείξω, διαβολοσοφές !...

Μιά ήμέρα ό Μπάκης της Ρηνιώς, έμάζευσε λίγα παιδιά και

κάτι γιά τόν Νικολό τούς ειπε. *Έκείνα έχωρηξαν, έπεζοτήσαν, συνεφώνησαν, σιγομίλησαν, σιγογέλασαν, χωρίστηκαν και τό βράδυ όταν νύχτωσε και γαλήνευαν ή φύσις, πέτνε μαυρές σκιές πετάχτηκαν μέσα από κάτι βατουλιές. Σιγά και με προφύλαξι έφθασαν κάτω από την δραγατσιά τού Νικολού τού Βόσου. Τι ήσαν αυτοί ! Άνθρωποι ή ζωτικά πού γέννησε τό σκοτάδι και ή νύχτα ; Τά σώματά τους ήσαν φουσκωμένα, σάν μισαδειανά τουλούμια, κάτι πράματα άφύσικα και στρογγυλά, σάν τομαροκοιλίες, γεμάτα φτερά σέ όλο τους, τό σώμα.

- *Έμπρός παιδιά, ειπεν ό ένας από τά καταχθόνια αυτά και όλοι πιαστήκαν χέρι - χέρι, κι' άρχισαν νά στριφογυρίζουν σέ δαιμόνιο χορό, γύρω από της γλυκοκαρπης συζιάς, τό χονδρο, λευκάζοντα κορμό, άφίνοντας άναρθρες φωνές και στριντασιμένες.

Μιά στιγμή εστάθησαν και μιά χονδρή, βραχνή φωνή άκούστηκε νά λέη :

- *Έλάτε διαβολόπουλά μου, έλάτε έδώ γύρω στη συζιά μου, κι' άρχιστε νά μου λέτε. *Εσύ ό πρώτος, έχεις τό λόγο, Σκαθαράκη. Λέγε τό λοιπόν...

- *Εγώ, άφέντη διάβολε, καθώς περπάταγα εις τό ποτάμι, ειδα ένα παιδάκι κι' έπαίξε κοντά εις τό νερό. Δέν γάνω καιρό, μιά στροφά, μπλουή !... πάρο μεσα !

- Χά, χά, χά, χά ! Έκαναν όλοι μαζί. Μπράβο !... Μπράβο !... *Ανέβα νά φάς σůκα !...

- *Εσύ τί έκανες, Κορζόντζιλα ;
- *Εγώ καθώς ειδα ένανε και βάσταγα ένα περιστροφο στό χέρι του γεμάτο, κάνω έτσι τού τό στριφω και τό οδεάω εις τά μούτρα του.
- *Ω ! Ω ! Ω ! Μπράβο ! Μπράβο ! *Ανέβα νά φάς σůκα !

- *Εσύ, Κουτσοκερατιάκη, σάν τί έκανες ;
- *Εγώ, καθώς ηγαίαινα με την βάρκα δύο άνθρωποι, πάω, βαρλιζέω στο πλευρό, της δίωο μιά, την άναποδογυρίζω και νά τους και οι δύο μεσα...
- *Ω ! Ω ! Ω ! Μπράβο ! Μπράβο ! *Ανέβα νά φάς σůκα !...

- *Εσύ τί έκανες, Μαγκάκη ;
- *Εγώ, άφέντη μου διάβολε, άπεζοίτη τό τέταρτο τό διαβολάκι, με δειλή φωνή, δέν... Έκανα τίποτα άκόμα !

- Τι ; ειπεν άγριένοντας ό αρχιδιάβολος ! Σκοτώστε τον ! Σκοτώστε τον χαμένο !...
- *Όχι ! όχι άφεντούλη μου, λυπήσου με κι' εγώ κάτι θά κάνω τώρα !...
- Τι ;
- Θα βάλω φωτιά και θά κάψω την «δραγατσιά», με τόν γέρω πού ειπ' άπάνω !...

*Ο Νικολός ό Βόσος, μόλις τάκουσε κι' έτρόμαξέ ό καήμενος !
- Πω ! Πω ! Παναγιά μου πρόστασε και θά με κάψουν οι διαβόλοι !
Τεταρταίος πυροτός τόν έπιασε ! Πηδάει, τσακίζεται στις «δραγατσιές» τις σκάλες, πηδάει από την γεροχη συζιά και τρέχει, όσο μπορήςε γρήγορα, φθάνει στό μονοπάτι και τού δίνει τρέχοντας γιά τό χωριό, νομίζοντας ότι τόν κυνηγανε όλοι οι διαβόλοι της Κολάσεως και τά φαντάσματα της νύχτας, μη τολιμώντας ούτε πίσω του νά στρέψη νά ιδη !...

- Φέρε τά σαμπούλια σας, τώρα σέ παιδιά !
*Εφώναξεν ό αρχιδιάβολος με ήμερη πειά φωνή, πού τόσο έμοιαζε με τη φωνή τού Μπάκη της Ρηνιώς, και άμέσως τά διαβολάκια χύθηκαν άπάνω στη συζιά !... Μά τί περιεργοι διαβόλοι ; Φορούσαν λινάτσες πλατειές, λινάτσες της φαρίνας, πού έπιανε όλο τό σώμα τους και τάκανε νά φαίνεται, όλο και κοιλιά, και ειργε...

Ο Μπάκης της Ρηνιώς...

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

'Η πρώτη και μοναδική έκδοση των συνότων του Γάλλου ποιη- του Ζοζέ Μαριά 'Ερεντιά, η υπό τον τίτλον «Τρόπαια», εξαντλήθη- κε στο Παρίσι, όταν εξέδωθη, έντός μιας και πόνης ημέρας! 'Αν συνέβαινε το ίδιο και 'Ελλάδι οι 'Ελληνες ποιηταί θα ήσαν όλοι εξαποτιμωριοίχοι! Είναι όμως όλοι και 'Ερεντιά;...

Ας μη παραποιούμεθα γιά την κακοζαορία. 'Ενας από τους φριζοδεστέρους χειμώνας ήταν ο του 1709. 'Ο- πως γράφει σχετικώς φουσιόδηρης Φ. Σουμπλερ, άπ' τις άρχές του Γενάρη ως τά μέσα του Φλεβάρη στις έξοχες, αλλά και σ' αυτούς τους δρόμους των μεγαλυτέρων πόλεων, άκόμα δέ και μέσα στά σπίτια και μέσα στά κορβάρια εξαπατίσσαν τότε πολλοί άνθρωποι. 'Η δυνατώτερη φωτιά στη σόμπα ή στο τζάκι δέν κατώφ- θηνε νά θεριάνη και τό πιο μικρό δωμάτιο. 'Ενώ τά σίδηρα της σόμπας κοκκίνιζαν από τη φωτιά, λίγα μέτρα μακρότερα κοντά στο παράθυρο, τό νερό πάγωνε μέσα στά δοχεία τά όλοια έσπυζαν ά- μέσως με τη δύναμη του πάγνου ο όποιος διεστέλετο όπως σπάζουν οι βράχοι στις χαράδρες όταν παγώνουν τά νερά!... Σπουδής και διάφορα άλλα πουλιά, άκόμη και άγρια, έπεσαν πολλές νεκρά από ψυλά λόγφ του χύδου!...

'Ολόκληρες ντουζίνες έμλοκοτες βροίζονταν παγωμένες μέσα στά χιόνια. Οι νυχτερίδες ζυγούσαν από τό χειμωνιάτικο άπνο τους και πετούσαν και την ήμερα γιά λίγες στιγμές αλλά σε λίγο έπε- φταν κ' αυτές νεκρές! Τά ελάφια και τά ζαρκάδια είχαν χάσει την ταχύτητά τους, και περπατούσαν σάν παράλυτα στους έξοχι- κούς δρόμους, συχνά μάλιστα έφταναν μέχι των σπιτιών και όταν ήθε ή άνοιξη βρέθηκαν πολλά άπ' αυτά νεκρά στά δάση. 'Η λί- γνες και τά ποταμιά, των όποιων είχε παγώση τό νερό ως τό- ν πάτο, μόλις έλνωσε ο πάγος βρωμούσαν από τό πλήθος των νεζών ψαριών. 'Η δυστυχία και ή φτώχεια παρουσιάστηκαν τότε με τη χειρότερα τους μορφή, γιατί ο λαός ύπέφερε, όχι μόνο από τό χύδο αλλά και από την έλλειψη και τη μεγάλη άκοίφεια των τροφίμων. Οι χειμερινές σπορές, τά κλάματα και τό μεγαλύτερο μέρος από τά όποροφόρα δέντρα είχαν καταστραφή. Τά ποτά είχαν μεταβληθή σέ πάγο και μέσα στά καλύτερα ύπογεια. Πολλοί όδοιπόροι είχαν την άτυχία νά πεθάνουν στο δρόμο, και αυτοί δέ άκόμη οι επιβίοντες των ταχυδρομικών άμαξών και οι άμαξιλάτες, είχαν την ίδια τύχη άν και ήσαν προφυλαγμένοι με γωνιαρικά και με πάρα πολλά φο- ρέματα. Πολλές φορές δέ συνέβη νά φθάσουν οι άμαξες στο σταθμό και νά μη βγή άπ' αυτές κανείς επιβάτης ή ταχυδρομικός ζωντανός!...

Οι ταξειδιώτες είχαν, άπλουστατα, παγωσει καθ' όδόν! 'Όλα αυτά τέλος άποδεικνύουν ότι ή ζωή μας έξαρτάται από μερικους βαθμούς περισσότερους ή λιγώτερος θερμοκρασίας...

Μεγάλη ήταν ή καταστροφή που είδε τό χωριό την άλλη ήμερα! Κλίμας σπασμένες, σύκα τοαλαπατημένα, φύλλα κάτω οηγμένα, κλαμύρες τιακιστές, κ' ή «δραγατσία» άπομαδημένη από τά ξερά της φύλλα!

— Πίσω μου σ' έχω όξαποδώ! 'Εσταυροκοπέιτο ο Γερω— Νικόλος ο Βόσος!

Τέσσερα κομμάτια έγιναν, δέκα ποδια έκαμε, τρέζοντας εις τό χωριό και νοιμίζοντας ότι τό κυνήγιαν διαβόλοι —Τη«στοίχειωση» ο άναποδιασμένος! Έλεγαν σαστισμένες ή γρηές. — Θεέ, συγχώρησε μέ! 'Αντεσταυροκοπέιτο τό χωριό! Και από τότε ή συκιά, έγλύζαινε τά σύκα της, και γιά τους φτωχούς διαβάτες. 'Ο Γερω—Βόσος, νά την ξεαναφυλίξη δέν ετόλμησε!... 'Όλοι την θυμούνται άκόμα, αυτή τη φοβερή την ιστορία στο χωριό!... Σταμ. Σταμ.

ΝΕΟΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Η ΜΑΓΙΣΣΑ

Ψηλά βουνά και θάλασσες διαβάτης ταξιδεύει— Που πάγει, τι γροθεί; — 'Ωμένανε, ωμένανε! 'Εγώ' ή αδελφούλα του, την έκλεψαν οι μάγοι, γιά νά την εύρη πάγει— 'Ωμένανε, ωμέ!

Μικρό παιδί 'Ξεκινησε τον γέροσαν οί δόμοι, δέν την εύρη' άκόμη— 'Ωμένανε, ωμένανε! Τις χόρες όλες γρόισε, 'ς της γής την άκοη φθάνει, εκεί τον δόμο χάνει— 'Ωμένανε, ωμέ!

'Εκει τραγούδημ' άκουσε, πουλι σάν νά τό στέλλη, σάν νά τό λέν άγγελιοι— 'Ωμένανε, ωμένανε! Που ή τό νοιάσ' έκνόστηκε, σπύ τό σκευθή πηγαίνει, ο' ένα παλάτι πραινεί— 'Ωμένανε, ωμέ!

· Έμ' μ' έκάμαν μάγισσα. Τι δες εσύ, διαβόλη, 'Σ' τ' όσοτό μου παλάτι; » — 'Ωμένανε, ωμένανε! — Κυνά, τον δόμο μ' έχασα, κ' έματζα, τό ξενάτι, ν' άπατανθώ λιγάτι— 'Ωμένανε, ωμέ!

Τά μάτια της χαρούμενα άσπάζουν σάν άστέρια, κ' έπροβάει τά χρώμα — 'Ωμένανε, ωμένανε! 'Ελίχισε τό σόμα της και πύσαν τά ξανθά της, τά μακρονά μαλλιά της — 'Ωμένανε, ωμέ!

Κι' άόχησε 'ς την όρπα της νά ψάλλη και νά χορή. 'Ο γός που την άκούει— 'Ωμένανε, ωμένανε! σάν οδοσαν τό πνεύμα του, σάν γή τη σάρκα 'νοιδεί, ως ποδ έσυμαρούδη— 'Ωμένανε, ωμέ!

'Η γάλλορα ή μαγούλοσσα, 'ς την πύλη τον θασοίεται, λιγά κ' άφοροχόεται— 'Ωμένανε, ωμένανε! 'Ατ' ένοχος μάγισσο, 'Σ τό μωμαρο 'πό κάτω ζουτή βαρά ή χαροιά του— 'Ωμένανε, ωμέ!

· Πολλους διαβάτες πύνερα κ' έπήρα 'ς την σκαριά μου με τό τραγούδημά μου— 'Ωμένανε, ωμένανε! Αύτον δέν τον έπόρομενα 'ς την άκοη 'δω τοδ κόσμου— Αύτος είν' άδοροφός μου— 'Ωμένανε, ωμέ!

Γ. Μ. Βιζυηνός

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Ψες βροίδη προς τά ήμίγρομα οέ φοιηό καρτέρι 'Ανθρωπο έπίλωσε νεζού έδος ανθρωπόυ χύδι. Λύβριμα εκείνη κ' έρωξία τη νύχτα τον κορβάρια Πισώδουσα ως τη χαοαγή χροιά νά κλειόσι μάτι, Κι' ο τοδς μου γήροες έφρεσε, πουλάτι ξεφτισμένο. 'Από τό μαύρο τό φοιά στο μαύρο οκοτωμένο.

Κ' έβλεπα στες άγρόπαιες μου την πύνη άνορία Τό ψυχομάχημα τοδ έρός και τ' άλλου τη νανία, Και σάμπως νάμον και των δυο παρόζερο ζενάρι, Σά νά κρατούσι κ' άπ' τάρι κ' από τό μακελλάρι, Δέν έζλαμα μόνο τ' άνοια του οκοτωμένου χροια, 'Ερωιδια και γιά τό φοιά μαν' άλλη ψυχοπία.

'Ετοίτος ο παλιόκοσμος ή μέχειται άπ' άκοη 'ς άκοη. 'Απ' άκοη σ' άκοη τρέφεται με αίμα και με άκρον. Μαζι δημόιος και θήματα, χορδαλιός και φάδια, Μιαν άνωσιδα μās κρατεί στη φυλακή την ίδια, Και μιαν άκοίμε δνταμι, μιαν προσταγή μεγάλη, Που κραζει νά χεψούν αυτοί, κραζει νά πέφτον άλλοι.

'Ο ανθρωπος, καλός κακός, όπον τον βγάλλη ο δρόμος Τό κήμα κ' άρ φορτώνεται, δέ φταίει εκείνος όμοιος. 'Εκεινος φταίει που έσφρακιά μās έροίς' εδω κάτου, 'Όπως κ' άρ θέλεις πές τό εοι τό φοροδ όνομά του, 'Ιερωβή, Αα, Βισοδ, Βαάλ, 'Αλλά, Μεσοία! 'Ας είναι οτ' είνε : 'Υλη, Νοδς, Πάν, Μοίρα, Θεός, Αίτια!

Σέ κάποιο άστέρι άρ βοίκοεται μιαν θεία Ακαιοσνήη Κι' άρ βλέπη, — όχι πλάσματα, τον πλάστη αυτή θά κοίτη.

Κι' άρ κάπου, οέ άρσολευτο φως άφροατης ήμέρας, Μās κωροή ο παργίγθος τοδ Έναγγελίου Πατέρος, 'Όλους, δημόιους από τη μα και θήματ' άπ' την άλλη, Θά σφίξη σάν άθωια παιδιά στην άναοχη άγκάλη, Σά νά ζητάη συγχώρηαν από τά θήματα του, 'Γιατι τά πήρε άσπίχαστα και τάροισ' εδω κάτου!

Κωστής Παλαμιάς

ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΓΙΟΣ

— Παντομέμος ποιη πάω στα ξένα Νύφη άκόμα, ξανθούλα, μικρή, Τη γυναικά μου σ' άφρα εδένα, Και γυροδ και τη βοίσκα νεκρή.

Τό χωριό κοί μ' άγάπη την κλαίει Την καλή, την ολόμορφη νιά, Τό χωριό μαρτυρεί και λέει — 'Αχ μητέρα μου! — εδνα φοιά.

— Στην άγάπη, στην πρώτη χαροιάς Σας ξεναώσωον ώρα κακή, Και τοτόματ' όπατάς, —συμφορά σας! Είχε εύρη από λείριανο εκεί.

'Ετσι ή Μοίρα είχε τάξει τον ένα Που χροίση στη γή νά θαστεί, Γιά νά σώσει άπ' τό θήνατο εδένα — 'Αχ παιδί μοι-τη σκότωσ' αυτή.

Γεώργιος Δροσίνης